

מועד אב תשפ"ג

בס"ד

בחינה בהלכות פסח ויום טוב וחול המועד

ה' אב תשפ"ג

הנחיות לנבחן:

1. יש לכתוב בכתב יד ברור וקריא.
2. אין לכתוב את שם הנבחן או כל סימן מזהה אחר בתוך מחברת הבחינה. מבחן שימצא עליו סימן מזהה – המבחן לא ייבדק! ותוגש תלונה לוועדת משמעת.
3. יש להתחיל כל תשובה בראש עמוד.
4. שאלה המחולקת למספר סעיפים, אף תשובתה תהיה מחולקת כך. אין להשיב על כל חלקי השאלה יחדיו.
5. לתשומת לבכם: דפי הטיוטה לא ייבדקו!
6. חלק א' - עיון – 8 שאלות.
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 7 מתוך 8 שאלות. נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 7 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 7 התשובות שמבקש לבדוק.
7. חלק ב' - יישום – 4 שאלות.
יש להתייחס למקרה, לביור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 3 מתוך 4 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 3 תשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 3 התשובות שמבקש לבדוק.

בהצלחה!!!

חלק א' – עיון

יש לענות על 7 שאלות מתוך 8 שאלות
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.

1. חמץ בערב פסח.
  - א. מאיזה שעה נאסר החמץ באכילה והנאה ומניין, והאם אחר זמן האיסור תופס את דמיו.
  - ב. כיצד מחשבים את השעות הללו, בשנה רגילה ובשנת העיבור.
  - ג. כתב המחבר "רשאי למכור לאינו יהודי אפילו הרבה ביחד" מה החידוש בזה.
  - ד. כיצד ינהג יהודי שיש בידו פיקדון חמץ של יהודי.
2.
  - א. שנינו במשנה בפסחים דף מו ע"א, "**בצק החרש .... אסור**", מהו בצק החרש, ומה דינו.
  - ב. שנינו במסכת פסחים דף לז' ע"א ובביצה דף כב ע"ב, ת"ר אין אופין פת **עבה** ביום טוב בפסח וכו', כיצד פרשו רב הונא ורב ירמיה את הברייתא, כיצד נפסק להלכה.
  - ג. **בָּאֵר – מים**, שיש בה גרעיני חיטה האם אפשר לשתות ממנה בחג הפסח.
3. **בישול צלייה ושחיטה ביום טוב.**
  - א. השחזת הסכין האם מותרת ביום טוב?
  - ב. ליבון כלי חלבי לצורך בישול פשטידת בשר, או ליבון שפוד שצלו בו בשר שלא הומלח.
  - ג. **פסק מחבר על פי מה ששנינו בביצה דף ב' ע"א**, "**לא ישחוט חיה ועוף אלא אם כן יש לו עפר מוכן**", באר, את טעם הדין, כיצד יעשה כשאין לו עפר, איך ינהג כשיש לו אפר, או שיש לו אפר ודקר נעוץ.
  - ד. האם מותר לשחוט בכור או כוי, האם יכול לאפות עיסה או לשחוט בהמה שהן בשותפות לו עם הגוי.

עמ' 1 מתוך 3

4.

- א. ההולך ביום יד' בדרך ונוזכר שיש לו חמץ בביתו, האם צריך הוא לשוב לביתו, או שיכול לבטלו בליבו. מצא פת בביתו ואינו יודע אם זה חמץ האם מותר לאוכלו?
ב. כתב המחבר, " הייתה לו עיסה בביתו והוא טרוד במקום אחר", מה ההלכה בזה.
ג. האם מותר לתת את החמץ לעבדו הנכרי שמזונותיו עליו, מה ניתן לעשות עם פחמים של שריפת חמץ.
ד. האם זה וזה גורם אחר שעה שישית מותר? מה הדין אם נתערב חד בתרי,
ה. מה דין חמץ נטל"פ – בתערובת, או למכור לגוי.

5.

- א. דין חול המועד האם הוא, מהתורה או מדרבנן, פרט, מה דעות הראשונים וסברותיהם בזה, עבר ועשה מלאכה מה דינו, האם מותר להכין מחול המועד לחול, – מה דינו.
ב. האם מותר לגבות או לתבוע בב"ד חוב הנובע מהלוואה או משא מתן בחול המועד, האם מותר בחול המועד להלוות על חפץ שיהיה שלו לסוף שמונה ימים, האם מותר לכתוב שטר מיאונין, או שטר כתובה בחול המועד.
ג. מי הם המותרים לגלח ולכבס בחול המועד, האם מותר לגלח שפם, לספר קטן, לספר גוי, והאם מותר לקצוץ ציפורני אדם וסוס.

6. ספירת העומר

- א. פרט את מגוון המנהגים בעניין איסור תספורת בימי הספירה, איך ינהג כשאינו יודע מה מנהג המקום, או כשיועד מהו המנהג.
ב. האם מוהל וקוואטר יכולים להסתפר, וממתי, ומדוע נהגו שלא לעשות מלאכה מהשקיעה ואילך. למי נאמרה ההלכה ומדוע..
ג. כתב המחבר, " המתפלל עם הציבור מבעוד יום מונה עמהם בלא ברכה ואם יזכור בלילה יברך ויספור", כיצד פירשו האחרונים דין זה.
ד. האם "חדש" נוהג בחוץ לארץ, ומהו לימוד הזכות על כך שרוב העולם לא נוהרים בזה.

7.

- א. מה הן הסיבות שכתבו האחרונים שמחמתם אין כדאי לאפות מצה בערב פסח אחר חצות, ובלי ליום טוב של פסח.
ב. האם אפשר לאפות מצות מצוה על ידי גוי או חש"ו.
ג. כשנצרך לאפות ביום טוב האם מותר לו לאפות יותר מן הצריך לו, ומה יש לו להקפיד בנוסח הביטול? במקרה זה.
ד. גוי שהביא ליהודי גוזלות, האם מותר ליהודי לאוכלם ביום טוב?

8. ביצה שנולדה ביום טוב.

- א. מה דינה של ביצה שנולדה או אפרוח שנולד מביצה ביו"ט, ואימתי מותרת, ולמה?
ב. מה הדין אם ספק נולדה ביום טוב, או שנתערבה באחרות, או בתבשיל, והאם מותרת ביום טוב שני?
ג. האם גוי נאמן לומר שנולדה בערב יום טוב.
ד. האם יש הבדל בין מוקצה לנולד ביום טוב?

*****

חלק ב' – יישום

יש לענות על 3 שאלות מתוך 4 שאלות
יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה

9. שמשון פנה בערב החג אל רב בכדי ללמוד מספר הלכות מעשיות הקשורות לחג.
  - א. האם יש לערוך בדיקת חמץ וביטול חמץ בבית הכנסת, במידה שצריך, האם יוכל לשלוח את בנו הקטן או אשתו לעשות זאת, יש לפרט מה הדין כשדיעבד לא בדק בלילה.
  - ב. זקן השוהה במוסדאינו יכול ללעוס את המצה - כיצד יעשה, האם ניתן לבשל את המצה או לשרות אותה במרק חם.
  - ג. הקדים לבדוק לאור הנר בליל יג' בניסן או ביום יג' בניסן כיצד ינהג?
  - ד. כשעורך את הסדר בביתו ואחר כך מסדר בבית האבות את הסדר כיצד ינהג.
  - ה. האם מותר לאכול חמץ במוצאי יום טוב האחרון לפני תפילת מעריב והבדלה.
10. יהודה קיבל על עצמו להביא בחבורת מצוה שהוא שותף בה, את " המים שלנו " , הוא פנה ללמוד היטב הלכה זו בכדי לקיימה כדבעי,
  - א. טעם הדין לפי הרא"ש, וטעמו של רבי אליעזר ממיץ, והנפקא מינה ביניהם.
  - ב. שלשת החילוקים בבית יוסף בדברי רבי אליעזר ממיץ.
  - ג. לש במים חמים מה דינו, והאם מים שלא לנו מתבטלים במים שלנו, מים המכונים בסיסטיירני"ה(מן באר) מה דינם?
  - ד. חל ליל הסדר במוצאי שבת אימתי ישאבו את המים ולמה, האם אפשר על ידי גוי.
11. בשבת הגדול ידרוש רב הקהילה בעניין חמץ נוקשה, כמה מן הקהילה ביקשו להתכונן כראוי לדרשה, וביררו כמה עניינים בנושא זה,
  - א. מה דין תערובת חמץ , מין במינו או מין שאינו במינו, ומה דין חמץ נוקשה, באר.
  - ב. דיו מבושל בשיכר שעורים האם מותר לכתוב בו בחול המועד פסח.
  - ג. במעמיד גבינה על ידי שיכר שעורים, מה דינה, ומה דין מי דבש המוחמצים על ידי שימרי שיכר.
12. שלמה מתעתד לנסוע חוץ לעירו בערב הפסח, וניגש ללבן כמה הלכות נחוצות ומעשיות הנוגעות לנסיעה זו, ולענייני ערב פסח.
  - א. כיצד ינהג בעניין הנהג איסור מלאכה בערב פסח? [כפי עירו או כפי העיר שנסע להתארח בה או להתגורר בה], באר טעם מנהג איסור המלאכה, ואילו מלאכות הותרו.
  - ב. כיוון שהוא בכור צריך להתענות ערב פסח, האם גדול הבית, בא אחר נפל, בכור של כהן או לוי בכור מאם איסטניס – מתענים. כיצד ינהגו בתפילת "עננו" כשיש י' מתענים.
  - ג. חל ערב פסח ביום שישי או בשבת מתי יתענו? בכור קטן מי מתענה עברו?
  - ד. "אם התחיל לאכול קודם שעה עשירית ונמשכה סעודתו עד הלילה – דינו כמו בשבתות וימים טובים", כיצד כתבו האחרונים לבאר הלכה זו.

*****

מהצמחה

עמ' 3 מתוך 3